

EPIDEIGMA

MELETEMATUM ACADEMICORUM

GENESIN

SPIRATIONUM ARGUENS,

Quod,

ADFULGENTE COELI CLEMENTIA,

Et,

*Consentiente Ampliff. Facultate Philosophicâ
in LYCEO,*

Potentiffimi REGIS XI

Sveo-Gothorum, &c. &c. &c. ad Auram;

SUB MODERAMINE,

Praclariffimi & Ampliffimi,

DN. M. PETRI HAHN,

Physiologiæ Professoris laudatiffimi,

*Præceptoris & Promotoris jugiter de-
nerandi :*

Pro Gradu Magisterii ritè obtinendo,

Cordatiori philosophantium judicio exami-

nandum submittit S. R. M. Alumnus,

HARALDUS WILINGZBURGUS

Wilingzburgo - Austrogothus.

In Acroaterio Maximo ad d. 13. Junii, 1688.

ABOÆ, Impr. apud JOH. WALLIUM, A. T.

SACRÆ REGIÆ

Pietate, Fide & prudentiâ

DN. LAURENTI HYLTEEN,
 Dn. de Siöhlunda / &c. Supremi
 Regii Dicasterii Holmensis Ad-
 fessor gravissime, Mecœnas, Ever-
 geta & Promotor æternùm suspi-
 ciende!

NEC

Adm. Rever. Consultiff: perquam Rever.

DN. M. ENEVALDE WIDBECCHI,
 Civitat: Wexionens: Pastor meritissime, e-
 jusq; Diœcesis Archipræposite, & Consistorii
 Adfessor atq; Vice Præses Amplissime,
 Mecœnas & Promotor summè colende!

DN. M. JOHANNES COLLIANDER,
 Regii Gymnasii Wexionens: S. S. Theol. Le-
 ctor primarie celeberrime, Consistorii Ad-
 fessor gravissime, Parochiarum Vaby &
 Herlöfs Pastor dignissime, Patrone & Pro-
 motor ætatè suspiciende!

DN. M. NICOLAE OLANDER,
 Past. in Ulmstady optimè merite; Fautor,
 Benefactor & Consanguinee honoratissime!

UT

DN. JONA WICKEN-
 ensis Advocate fidelissime, Fau-

MAJESTATIS

Nobilissimi & Consultissimi Viri,

DN. JOHANNES SilfverCrantz/
Dn. de Sörnåns & Leerberga/ &c.
in Regiis Camerae Revisionis & Li-
quidationis Collegiis Assessor gra-
vissime, Patrone & Promotor summè
devenerande!

NON:

Aequiss. Clarissimique Viri,

DN. BERNHARDE RICHARDI,
Curiae Aboënsis Consul canitie, meritis
& prudentiâ Civili Celeberrime, Nutri-
tie benignissime, Promotor propensissi-
me!

DN. ABRAHAME HYLTEEN,
Summi Regii Judicii Holmensis Notarie
primarie Amplissime, Meccenas, Bene-
factor & promotor omni honoris & officii
cultu perpetim prosequende!

DN. M. MAGNE WIETI,
Pastor in Sierstads vigilantissime, Fautor
& Confangvine | maximè honorande!

ET

BERG, Regii Dicasterii Abo-
tor & amice multum honorande!

Quoniam jam consuetudine sat longâ inter cultiora pectora invaluit, ut qui ingenii sui labores publicis juris facere cupi-

unt, eos quibusdam amplissimæ eminentiæ personis offerant & consecrent: neq; id sine consilio salutari sapientum suffragiis probato atq; usurpato; scilicet, qui suos tenellos foetus, utpote debiles & imbecilles existimantes, ac proinde singulari protectione & benigno patrocinio indigere judicantes, ejusmodi personarum curæ fovendos, alendosq; committunt, quæ pro singulari suâ benevolentia, magnâ eminentiæ auctoritate potentes, eis existimationem & favorem conciliare possunt non exiguum, atq; suâ alarum umbrâ protegere, & mordaces sugillatores arcere, & ab intempestivis amarisque invidorum moribus tutari; instar agricolarum, qui tenerrimas plantulas cum inseruerint, postquam cœperint adolescere, quousq; vegetentur aliquo firmo fulcramento, eas firmari curant, ut melius succrescant, ne præ teneritudine, circumcirca vi frigoris, furenteq; frementium ventorû rabie, versus humû inflexæ langvescant, & contractæ decidant, ramosq; contortos submittant, nec erigantur amplius in elegantiores foliorum figuras; idè cogitanti mihi quosnam hujus tenerrimi
mei

mei foetus benignos & insignes Patronos eligerem, quibus tantis concessis Mecænatibus tantò in amplissimum famæ campum, hic prodire, feliciter incipere, ritè procedere benignè excipi posset. Plurimis de causis sic eligendo Patronos tales meæ tenellæ fortunæ, benè consultum esse erediderim; tum quia Vos extra umbram & noctem oblivionis augustior fortuna reposuit, & ea muneris Vestri magnitudo, isq; gloriæ Splendor latè adèò fulget, ut potenter satis & abundè sub umbrâ Vestrà me protegere valeatis, tum quia omne temeritatis crimen & audaciæ facile, diluere possit admirabilis illa vestra, tantoq; fastigio rarissima virtus, inq; Musas & earum Alumnos benignitas prorsus inclita; hâc igitur fiduciâ fretus hoc Academicum specimen, quamvis eruditione modicâ politum, V. N. inscribere non veritus sum, suscipite, humiliter rogo, illud hilarâ frontis serenitate, propensi affectus indice: Hinc certè & Vobis gloriæ messis exsurgat haud infœcunda, & mihi uberrima lætitiæ seges; de cetero feliciter diuq; valet, & ubi gravioribus tempus habueritis vacuum curis, tantillum vestro clientulo indulgete, ut gaudeat esse; quia vester est, *Nobilissimi,*

*Admodum Reverend. Consultiss. Perquam
Reverend. Ampliss. Clarissimiq;*

Humilimo

HARALDO Junquwille

VIRO - JUVENI,
*Honestissimarum Artium Virtutumque cul-
turâ longè condecoratissimo,*

DN. HARALDO Alm. Qwist/
Philosophiæ Candidato dignissimo
Amico & Commiliti peramando, de
Ventorum Origine subtiliter dif-
ferenti :

M*urmura ventorum stridentia quili-
bet audit,*

*Causas novisse est non erit in facili,
Non tamen enudare illas subterfugit*
Alm. Qwist/

HARALDUS, Miles strenuus Aonidum.
*Gratulor inceptis; felicia fata precorque
Interris illi! denique tecta Poli!*

L. Mq̄ utut compluribus aliis
impeditus, subitariâ curâ
scripsit

SIMON Tälpo/
Met. & Log. Prof. Ord.

MEMBRUM PRIMUM,

Ventorum existentiam, tum absolutam, tum respectivam, atq; Definitionem breviter declarabit.

§. I.

Priusquam in ventorum, causarum, Naturæ, Definitionum atque qualitatum considerationem descendamus; imprimis in existentiam inquirere, à nostro instituto haud alienum esse arbitramur; Supervacaneum enim de re minus existente disquiri putamus; dari autem ventos, eorq; longè ab aëre naturâ & qualitatibus discretos, sequenti argumentorum serie stabilitum imus: (æ) Petimus è Sacris Pandectis; utpote, *Gen 8. 1. Exod. 10. 13. 19. & 14. 21. & 15. 8. 10. 1. Reg. 19. 11. 12. Job. 1. 19. & 37. 9. & 38. 24. Esa. 28. 2. Jerem. 10. 13. & 23. 19. Cap. 49. 36. Ezech. 1. 4. & 13. 11. Dan. 7. 2. Jon. 1. 4. & 4. 8. Psal. 148. 8 & 18. 11.* per plurimisque aliis in locis, cum Vet. tum Nov. Testament: *Psal. autem 135. 7.* Luce meridianâ clarius distingvit ventum ab aëre hisce verbis Spiritus San-

cus Sanctus; **Maaléh nesiim miktzéh
haáretz berakim lammatar afáh
motzè ruach meotzerotháu i. e.**

*ascendere faciens vapores ab extremo terra,
fulgura ad pluviam facit: educens ventum
de thesauris suis, hoc est: exponente Henrico
Kipping, è cavernis terra. (β) Dicitat nobis
etiam hoc ipsa Magistra rerum sana experien-
tia: in nostris Museis, Camaris, domibus, fo-
ribus clausis & fenestris, ventos non persen-
tiscimus; quod omninò nobis contingeret; si
ventorum existentia respectiva non daretur,
cum subtilem illum aërem durissima corpora
permeantem animadvertimus, ventos verò
minus: unde satis liquet, ventos ab aëre lon-
gè differre. (γ) In nostra transit castra uni-
versus, cui de meliore luto finxit praecordia
Titan, Philosophorum Chorus, haud labilibus
rationum fulcris, ventum ab aëreo Elemento
separari, hunc quidem subjectum ventorum;
non autem ipsum aëris motum & agitatio-
nem, statuens, utpote: Joh. Magirus, Gocle-
nius, Hermolaus Barbarus, Keckermannus,
Aristoteles, Daniel Sennertus, Thomas Sa-
gittarius, Henricus Gutberleth, Bugersdicius,
Andreas Sparman, Sperlingius, Scharfius,
Doct. Gezelius Episcopus & Pro-Cancellarius*

Academiæ Aboënsis, Professor Eloquentiæ
 M. Daniel Achrelius, & infiniti alii. (d) Ab
 inconueniente tale conteximus ratiocinium;
 Si venti essent motus aëris tantum, utiq; sine
 intermissione spirarent; at consequens falsum
 E. antecedens. Ex hisce ventum non motum
 aëris, sed meteorum Spirituosum esse facile
 constare credimus; nec tanti argumenta ab
 Hippocrate, Seneca, Plutarcho, Vitruvio, Da-
 masceno, Augustino allata, momenti sunt;
 ut nostra destruere valeant.

§. II.

Evidentiã ventorum existentiã, tum absolutã,
 tum respectivã, rectã viã ad alterum quæsitum
 seu definitionem, quam talem, salvis aliorum
 Auctorum auctoritate & definitionum digni-
 tate exhibemus, tendimus;

Ventus est Meteorum flaruo-
 sum, è terraqueo Globo, vi fide-
 rum ignisq; subterrestri egres-
 sum, ascendere nitens, repressum,
 & in obliquum retortum; vario
 motu, in naturæ bonum per aë-
 rem ruens.

§. III.

Ne autem sicco, ut ajunt, pede definitionis expositionem prætereamus, juxta methodum, ab omni ævi Philosophis receptam, ad ὀνομαζολογίας & πραγμαζολογίας exegetin progredimur: venti originationem unicuique satis notam, scilicet natales suos debere verbo, & dici à veniendo certò certius confidimus.

§. IV.

Ὀμονυμίαν duplici modo ab Auctoribus usurpari deprehendimus: primò, in sensu proprio, domestico & nativo; ut *vi ventorum agitari*: quæ significatio est vel inadæquata seu nimis stricta, ut apud Levinum Lemnium, Senecam & alios, pro commoti aëris effluxu & effusione, quæ & impropria dicitur. Vel adæquata & ex æquo singulis Competens, ut apud omnes saniores Physicos pro quovis vento. Secundo, in sensu figurato, tropico, Metaphorico & translato; ut *Cicero ad Attic. lib. 3. Casaris venti valdè sunt secundi*. Synonyma sunt, flabrum, flamen, Spiritus, Spiratio, flatus, halitus; Græcis. ἄνεμος, πνοή, πνεῦμα, Judæis, Ruach, Suphah; Svecis Blåst/ Blåst/ Wäder/ Wind.

§. V.

Circa definitionem realem notamus, 1. conceptum universalem seu genus, *Meteorum*, quod ex æquo omnibus effluviis impressionibus competit. 2. Conceptum restringentem & differentialem, quo secernimus cuncta Meteora, tum ignita, tam aquea, ut & emphatica omnia: per voces, & *terraqueo globo egressum*, removemus & excludimus terræ motum, qui fit intra terram, nec non doctrinam Aristotelis, omniumq; ejus interpretum, exhalationem duntaxat calidam & siccam, ventorum materiam statuentium.

§. VI.

Causas heic loci recensere super sedemus; siquidem in inferioribus de eis diffusius disquirere decrevimus. Mihi hac de materia differenti, occurrit dictum Salvatoris Joh. 3.8. Το πνεῦμα, ὅπου θέλει, πνεῖ καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' ἔκ οἴδας πόθεν ἔρχεται καὶ πῶς ὑπάγει. i. e. *Spiritus, quò vult, spirat; & vocem ejus audis, non autem scis undè venit, & quò vadit.* Hunc locum Levinus Lemnius de occultis naturæ miraculis lib. 3. Cap. 3. p. m. 282. hunc in modum exponit: *Sumptâ siquidem similitudine ab externo flatu Nicodemum instruit, quâ vi & quàm arcano effectu Dei Spiritus*

*hominum mentes afficiat. Ut enim Spiritus
 æreus non cobibetur, nec conquiescit ullius ar-
 bitrio; Sed instabilis & inquietus suog₃ impe-
 tu fertur, atq₃ hinc inde impellitur: ita ut per
 omnia diffusus, Sonitu effectug₃ se prodas, non vi-
 su, rebus terrenis, nunc salutaris, nunc exitiosus:
 ita Spiritus divinus tacito & ineffabili afflatu
 humanas mentes pulsat, agitat, impellit, ra-
 pit, inflammat, incitat, transformat, atq₃ ho-
 mines ex carnalibus Spirituales efficit. Ut au-
 tem mens atq₃ humanus animus divino Spiritu
 subsistat ac foveatur: ita corpus hoc spirabile
 atq₃ animale externo aëre, ac salubri aurâ,
 non minus quam cibo & potu recreatur. Hæc
 ille. Nos dicimus primo hoc dictum loqui de
 absolutâ, accuratâ, distinctâ & omnimodè per-
 fectâ, qualem nos non pollicemur: non autem
 de minus accuratâ, indistinctâ, confusâ cog-
 nitione & aliquali. 2do Argumentari à rei per-
 fectæ cognitionis difficultatē ad negationem
 aliqualis; & ab individuali, particulari ad uni-
 versale minus firmam esse sequentiam.*

MEMBRUM SECUNDUM,

Ventorum Causas in genere considera-
 tas, & divisiones gratâ brevitate ex-
 hibebit:

S. I.

Nobis Scyllam prætergressis se offerunt in-
 gens difficultatum Charybdis, & immen-
 sum rerum naturalium Scrutatorum diversarum
 sententiarum, circa causarum ventorum
 determinationem, æquor; ut multò felicius
 ordinem compaginationis membrorum
 in utero materno, quam hoc ferè incompre-
 hensum negotium evolvere aut memus; quum
 autem abstrusa & difficilima sint quoq; pul-
 cherrima, lubet ingenii vires hac in re pericli-
 tari; causam efficientem ordinariam vento-
 rum adscribendam esse intelligentiis, Diabolo
 ejusq; Synergis prorsus improbamus; nec in
 eorum transimus castra, animam terræ, ven-
 torum motum efficere somniantium; cum
 hoc dudum à saniorum Physicorum Schola
 sit explosum: nos statuimus causam efficien-
 tem universalem & primam, DEUM Trinunum,
 remotam, astra & ignem subterrestrem, pro-
 ximam effluvia Spirituosa, hæc concurrunt, illa
 extrahunt, ista proximè efficiunt: de hac sa-
 tis acutè hoc differit modo, Ampliss: Prof. A-
 chrelus Contemplat. mundi. lib. 2. Cap. 4. p.
 m. 170. *Enimvero Sol, Luna, Stella, radiorum
 influxuumq;, vehementi lustâ concitât Oceanum;
 maria sic mota, per meatus & venas, quorum*

Orificia circa fundum aperta, protrudunt aquam in terra viscera; undè aër compulsus in motum, quasi follibus ignem subterraneum suscitât, pellit, agitât, per rimas mineralibus succis fœtas, undè deinceps ingentem halituum vaporumq; copiam vehit in altum; qui partim per fundum maris, tum voragine terrestres protrusi, continuâ circulatione novam identidem fundant ventorum materiam. Adde his, si placet nubium attenuationem, vel à stellis, vel ab inclusis igniculis nivium resolutionem in montibus, situm stellarum in Cælo, & descensum nubium atq; pressuram aëris. Hisce connectimus halituum gravitatem, aëris gyrationem, impetum halitibus à frigore mediæ regionis impressum, vaporum descendentiæ reflexionem.

§ II.

In causa ventorum materiali determinanda superioribus seculis in varia divortia sententiarum abivêre Auctores, Hippocrates, Seneca, Plutarchus, Damascenus, Augustinus, Rhodiginus, Cornelius Agrippa, Bodinus, & multi alii, simplicem aëris motum, quorum doctrinam, tanquam heterodoxam in superioribus rejecimus; hoc quidem concedere necesse habemus, aërem flabello, vel alio instrumento agitatum, levem ventum, quem auram appellant

lant causari; ast hoc, non ex principio aëris interno, sed externo & violento; at regeris, foco accenso, magnum sonum, magnos stridores, aërem per Januarum rimas permeantem excitare; responsum in proclivi est; extracto vi flammæ per Caminum aëre, in hypocausto existente, tanto cum impetu intrat externus, ut succedat interno, ne vacuum, à quo abhorret natura, in domo relinqueretur, & cum nullo elementum purum; sed perpetuò halitibus mixtum sit, undè mirum non est, in aëre halitus existentes istos efficere: nec pro parte Paracelsi corporum sidereorum Hypothymiasmata & effluvia ventorum materiam esse somniantis, militamus, ventos attingere Sphæram lunarem, & supremam aëris regionem non dum probatum, quum juxta Physicorum recentiorum & saniorum consensum à meteoris flatuosis supremam aëris regionem non turbari; ast ea perpetuò manet serena & tranquilla. Nec facimus cum Peripateticis, & eorum antesignano Aristotele, sequestrato humido, exhalationem siccam & calidam materiam, docentibus, cum quotidiana experientia satis dilucidè testatur ventos aliquot menses è mari spirare, quamvis contineant magnam exhalationum copiam propter terrestris concretionis commixtionem, nec veritati consentaneum,

tanta exhalationis calidæ & Siccæ agmina, tam diu spirantibus ventis suffectura, ex ea nasci credimus, notum quidem est in ipso oceano ab ortu in occasû ventos perpetuos ruere; nos autem halitus Spirituosos ex aqua, igne, sulphure, terra, sale, mercurio egressos aptè commixtos materiam ventorum esse concludimus.

§. III.

Superatâ causæ materialis difficultate, transitum facimus ad formalem, quæ non substantialis, sed accidentalis in vario motu consistens, vel recto, quum à cardinibus mundi perpetuus spirat ventus, vel cum decus Planetarum radiis suis perpendicularibus versus unam plagarum mundi conglomerationes halituum, non occurrentibus & impredientibus aliis transpirantibus, protrudit, appellatur motus rectus: vel transversali, qui tribus ferè modis evenit; cum exhalationes caliditate & siccitate squalidæ sublimantur, occurrunt vapores magno frigore prægnantes in domicilio impressionum, quapropter ingens exsurgit certamen; ubi infirmius in fugam depulsus extempore suâ fugâ motum efficit transversalem; dicitur aliàs in foro Physico fuga contrarii. Coarctatio nubium secundum sibi attribuit modum; Quum humores è terraqueo globo in altum elevati & coarctati, naturâ gra-

res deorsum petunt, & flatus Spirituosos vehementi suâ vi trudent, qui hoc modo pressi coguntur, quocunq; concessio spatio & effugio, fugam capessere, hic modus appellatur à Phisicis pressura nubium. Tertium sibi vindicat vaporosi circumstantis aëris coactio, cum flatus sublimatos circumcirca densiores nubium copiae circumfundant, vapores hi angustiis inclusi & forte ab halituum ascendentium cumulis coarctati infirmiora & rariora aggressi loca, obstantibus semotis, & magno elapsi impetu, transversali motu, & horribili mugitu, vel per aëra ruunt, vel ob pressuram nubium ad terram directè, vel ob alios halitus ascendentes, horum motum scindentes, vel ad latera rejicientes, feruntur.

S. IV.

Nunc ad Causam finalem dilabimur, statuentes duplicem finem, vel supernaturalem, gloriam sc. & potentiae DEi manifestationem, vel naturalem, bonum nempe totius naturae, hi purgant aërem, foecundant terram, maria à putredine conservant, panspermiam rerum in universis mundi plagas deferunt, agmina nubium, nunc adducunt, nunc abducunt, ad merces advehendas & avehendas adjuvant, mollis circumrotandis inserviunt, ardorem Solis levant, homines refocillant, varia morborum genera

genera depellunt; nec est, quod quis dicat ventos universam terram vastissimâ afficere clade & homines; hoc enim non per se, in se, intrinsecè, & sua naturâ; sed extrinsecè, per accidens, & propter scelerata hominum Capita evenit.

§. V.

Ventorum causas proximè eorum divisiones excipiunt, quos in cardinales juxta mundi plagas, & collaterales distribuimus, Cardinales Svecicè *hufwudwåder* recensentur quatuor; nimirum, *Subsolanus*, Græcis *ἀπὸ λιλῶτης*, Svecicè *Östänwåder* / *Östänwind*: hujus naturam & qualitates, Andreas Sparman in Speculo sanitatis hoc modo describit: *Östänwåder kommer ifrån Solennes upgång / är måstendels sund / om morgonen bittida något kylachtigt; men mit om Sommaren / när Solen som heerast skinner / eller och när hon går til syden / så förheeter det blodet / antender Gallan; af hwilken heelige Febres och Siukdomar förorsakas.*

§. VI.

Auster, Græcis *νότος*; Svecicè *Sunnanwåder* eller *Sunnanwind*: är *Wenistiones* sundheet aldrastadeligast; ty när thet blåser / blifwer Jorden gemeentligen medh regn besuchtigat / hwaraf suchtigheeter i Kroppen tiltaga / och genom den wärman / som der medh följer til Corruption disponeras; förorsakar *Cathar*, *Hosta* / *Hesal* / *Sigt* / &c.

§. VII.

§. VII.

Favonius, Græcis Ζέφυρος, Svec. Wåstanwäder / wåstanwind / frigidus & humidus, nubes, pluvias, tempestates, affectus & morbos petuitosos excitat, olfactui nocet, quare Canes, eo spirante, summâ cum difficultate feras odorando investigare queant, ut nonnulli putant; plura vide apud Sparman.

§. VIII.

Aquilo, Græcis Ανεμολιας, Svecis Nordanwäder / Nordanwind / frigidus & siccus, forti suo flatu nubes dissipat, Cœlum reddit serenum, propter rigorem frigoris tempore brumali, pleuritides, Catharros, consimilesq; affectus excitat.

§. IX.

Collatarales, Svecis Stjdwäder, numerantur 28. quorum quatuor mixto flatu spirantes, primarii, Svecis Medelwäder: Euronotus, Zephyronotus, Zephyroboreas, Euroboreas. Euronotus, seu Notapeliotes Sudost / medius inter Boream & Subsolanum, inter hunc & solanum spirant Hypeurus, Ost til Sud / Vulturinus, seu Eurus, Ost sudost / Meseurus, Sudost til Ost / inter Euronotum & Austrum, Hypophœnix seu Hypeuronotus, sudost til sud / Euronotus seu Phœnix, vel Euroauster, sud sudost / Mesophœnix, vel Meseuronotus, sudost til sud.

§. X.

§. X.

Notolybicus, seu **Austro Zephyrus**, vel **Zephyronotus**, medius inter meridionalem & Occidentalem plagas, **Sudwäst**; inter hunc & **Austrum** sunt; **Mesolibonotus**, **Sud til wäst**/ **Libonotus**, seu **Austroafricus**, **Sud sudwäst**/ **Hypolybonotus** vel **Hyperlibon**, **Sudwäst til sud**/ inter **Notolybicum** & **Favonium** habentur: **Mesafricus** vel **Mesolipus**, **Sudwäst til wäst**/ **Africus** vel **Subvesperus** & **Libs**, **Wäst sudwäst**. **Hypafricus** vel **Hyperlibs**, **wäst til sud**.

§. XI.

Inter **Zephyrum** & **Septentrionem**; **Zephyroboreas**, seu **Borrholybicus**, vel **Corus** & **Etesia**, **Nordwäst**; inter **Zephyrum** & **Zephyroboream** sunt; **Mesocorus**, vel **Mesargestes**, **wäst til nord**/ **Corus** vel **Japix** & **Argestes**, sic à fulmine appellatus, **Nordnordwäst**/ **Hypocorus** vel **Hyperargestes** **Nordwäst til wäst**, inter **Zephyroboream** & **Boream**: **Hypocircius** vel **Hypochrascias**, **Nordwäst til Nord**/ **Circius**, quævis subvertens & conturbans. **Nordnordwäst**/ **Mesocircius**, **Nord til wäst**.

§. XII.

Inter **Septentrionem** & **Subsolanum** est. **Euroboreas** vel **Borrhapeliotes**, **Nordost**/ inter hunc & **Boream**, **Hypaquilo**, vel **Hyperboreas** **Nord til ost**/ **Aquilo**, **Nordnordost**/ **Mesaquilo**, vel

Meso-

Mesoboreas, Nordost til Nord/ inter Borrhapeliotem, vel apeliotem Hypocæcias, Nordost til ost. Cæcias seu Hellepontus, ost nordost/ Mesocæcias, Ost til Nord. hi omnes eorum qualitates, quibus viciniore sunt, participant.

MEMBRUM TERTIUM,

Ventos nonnullos & Causas in Specie breviter delineabit.

§. I.

Primum se nobis sistit perpendendum generalis ventus Eurozephyrus dictus, ab ortu in occasum solis lunæq; Cursui antecundo in amplissimis maribus indico & pacifico; Zonæ torridæ subjectis spirans; genesis habet suam hic Eurozephyrus, quum phœbus Zonam torridam penetrat, & Oceanum radiis suis perpendicularibus afficit, nunc in hoc, nunc in alio signo constitutus, & mari incumbens, immensam vaporum conglobationem halitibus commixtam elicit, & per aëra emittit; hi in anteriori solis viâ rarefacti, aërem protrudunt, qui motus, & ad eam partem, quam sol occupat, protrusus, Eurozephyreum efficit ventum; nec dicimus in omnibus Zonæ torridæ subiacentibus Regionibus perpetuò, simul, eodem tempore & loco; Sed sub illis parallelis, quos

Sol pertransit; quod satis exploratum sibi habent & essent, circa hæc loca navigationes instituentes; è Regno Mexicano & portu Aquapulco, ad insulas Philippinas navigaturis incumbit primùm cursum dirigere versus æquatorem, hoc obtento, vela expandunt, hoc Eurozephyro velificando intra septimestre propemodum Insulas de Las Bocas 3000 Milliarum contingunt; & quo propius ad semitam solis accedere possunt, eò citius & felicius navigationes conficiunt. Posset forsitan alicui ex hac sententia dubium occurrere, & hunc in modum insurgere: *si in omnibus Oceani partibus vapores extrahantur, & per universum Oceanum spargantur, concluditur hunc ventum in omnibus Oceani partibus excitari, at verum est antecedens, attestante ipsâ experientiâ, ergo consequens.* Respondemus ad Majorem, eam limitando hoc modo: si in omnibus Oceani partibus extrahantur & per universum Oceanum spargantur, nec ab aëre crasso & vaporoso ab utroq; latere australi sc. & boreali impedirentur, & intra solis semitam cogerentur; concluderetur ventum generalem in omnibus Oceani partibus excitari; Sic limitatâ majore corrui minor; dicimus id quidem fore, nisi aër Crassus & vaporosus ab utrâq; parte existens, hos vapores intra semitam solis cogeret,

cogeret, nec particulares in patenti oceano Eurozephyrum impedire possunt, quin hos vapores aëris & maris agitatio, ita absorbet, ut ei obstaculo & impedimento esse nequeant. In mari pacifico usq; ad insulas Archipelagi libero spatio progreditur Eurozephyrus, donec occurrunt immensis montium jugis Insulæ, & regiones vastissimæ Chinæ, è quibus ingentia halituum agmina exsurgunt, ex occasu in ortum ruentia, quibus se submittere & filere teneatur. Hæc loca prætergresso & Indico mari restituto, rursus Eurozephyrus invalescit, & navigia ad promontorium bonæ spei, seu Insulam S. Helenæ transportat: hinc satis apparet ventum Eurozephyreum fore immutabilem, si Oceanus totum globum terrestrem inundaret.

§. II.

Breviter sic expositâ causâ Eurozephyri, postulat ordo instituti nostri, ut ad anniversarios, quos Græci Etesias vocant, progrediamur, qui 40. dierum spatio post exortum Sirii, Græciam, eo tempore, æstu solari affectam, suo flatu frigido mitigant; causam horum ventorum putamus esse montium, Græciam, Macedoniam, Thraciam, Bosniam ingenti mole obducentium, naturalem constitutio-

rutionem; est enim ingens catena montium, ut ex Mappis Geographicis constat, à Græciâ, Thraciâ & Bosniâ septentrionalem versus plagam, ex occasu ad Pontum Euxinum procurrentis à boreali litore, montes Chersonesi Tauricæ attingens, hinc conjungitur Coracis, Hippicis & Caucasæis jugis in Orientem prolixo terrarum tractu, per Poloniam, Lituaniam, Muschoviam, Tartariam, Regiones palustres & fluviis frequentes, ex immensa horum montium perenni nive rectorum molis exhalationibus frigoris plenis, nec non Mæotidis, & Ponti Euxini vaporibus temperatis; accedente sole ad circulum æquinoctialem, qui niveas istas valles resolvit, è quarum resolutione ingentes elevantur fumi & nebulæ conglomerationes, & hisce associantur haud pauci vapores è Ponto & Mæotide exsurgentes, quæ effluvia tam diu inter se miscentur, donec sol transgreditur æquatorem, & magis magisque niveos cumulos dissolvit; & in Junio vehementius vapores suffumigiis oppletos metallicis extrahit, qui late dispersi, coarctantibus aliis atque aliis, donec exoritur Boreas, qui postea magno cum impetu versus Græciam & Ægyptum acti, Etesias excitant; at interiora Africæ, propter

mon-

montes lunares, penetrare nequeunt, è quibus exhalationes ventorum aliarum in contrarium aguntur: diurno tempore spirant Etesiarum, ob dilatationem & extenuationem halituum, silens nocturno, propter condensationem à frigore factam; tanto tempore durant Etesiarum, quanto halituum copia, hac deficiente, illi deficiunt. Nec nos movet Peripateticorum secta, cum suo Antesignano Aristotele, somniantium Etesiarum originem esse nivium liquefactionem suppolarium montium, cum nemo hominum adhuc exploratum habeat, an circumcirca polum sint tales montes, nec firma rationum pondera adferre queant, quare Græci & Ægyptii Etesias, non verò Muscovitarum, Poloni, Galli, Germani, Britanni, aliique populi ipsi polo longè viciniore sentiant; nec nocturnis horis, eam ob causam, quam adferunt, quiescerent, cum Polus eique proxima loca, per aliquot mensium spatia non vident noctis umbram; sed æquè noctu ac die spirarent, cum Sol, eo tempore, ea loca ferit, ac sic resolveret nives, & Etesias excitaret. Repugnat hoc quoque naturæ halituum, cum tam ingentes flatuum & vaporum cumuli, tanto temporis tractu sub niveis vallibus late-re, veritati minus consentaneum esse videatur.

§. III.

Reliquorum ventorum semestri, trimestri, menstruo, hebdomadario, diurno, horario tempore durantium, causas solis Astrorumque varium situm, Spirituum magnas conglomerationes, naturam & constitutionem fundi marini, canalium subterrestrium, vel operationes spiraminum in Abyssis excelforum montium, quum Sol celerrimo suo motu, intra Cancrum & Capricornum, spatietur, nunc ad Arcticum, nunc ad Antarcticum suum dirigit cursum, evenit ut australia signa ad eundo, regnent in regno boreali, pluviz, nives, rigora, quæ spiracula terrena coarctant, & intendunt. Septentrionalia verò penetrante, poros aperit, repagula laxat, immensa effluviatorum agmina excitat: eaque in varia ventorum genera redigit. Idem australia feriente, in hæmisphærio australi præstat. His adjicimus montium ad corpus Solare diversum situm, in quorum conclavibus subterrestribus edit operationes, jam intensiores, jam remissiores, quorum quidam siphonibus & Thermis gaudent; quidam hisce destituuntur, quidam magnam Spirituum mineralium copiam evomunt, quidam tales non emittunt: accedentibus, in diversis Zonis, radiis solaribus,

diver-

diversa montium latera percutientibus, qui ad varium montium situm ventos, nunc boreales, nunc orientales, nunc australes, nunc occidentales & collaterales efficiunt; nonnunquã crassissima nubium conglomerata agmina, quæ insito suo pondere in infima feruntur, per diversa spatia erumpunt, quæ eruptione, prout materia sit durabilis, ventos vel horarios, vel diurnos efficit, consimili modo halitus è cavernis & specubus subterraneis effusi, ejusmodi producant; quando, vel è fundo marino per aquarum profunditatem egressi, in superficie latè se explicant, & aliquantisper ruunt: ventos repentinos, ex aquarum subterrestrium, in vasis hydrophylacticis contentarum extenuatione & conglomeratione exoriri existimamus, quæ vi & operatione ignis subterrestri, coctæ, impulsæ & in vapores resolutæ, & per siphones in aërem extrusi, has spirationes excitant, quæ tanto temporis tractu spirant, quanto aquæ in vasis hydrophylacticis superfuerint, hisce exhaustis silent venti.

§. IV.

Varias nanciscuntur denominationes spirationes, ratione graduum remissionis & intensificationis: placidè & leniter flantes appellantur

auræ, Svecis *Stilla wäder* / quando tanta halituum copia & vaporum elevata & congregata non fuerit, Cœlum redditur serenum, nos leni suo afflatu refrigerant: vehementius, sed certo motu spirantes, venti, Svecico idiomate *wäder* / nuncupantur. Cum collecti fuerint majores vaporum cumuli & flatuum, qui à Cardinibus mundi continuo flatu spirant, alii celerrimo furore, horribili boatu, motu maximè irregulari circumcirca feruntur & impetu; dicuntur procellæ seu tempestates, Svecicè *Stormwäder*; quarum tres species constituunt naturam rimantes: *Ecnephiam*, *Exhydriam* & *turbinem*.

Ecnephias est ventus repentinus & vehemens, in gyrum se contorquens, & obvia quævis corrumpens. Causam existimamus esse ignem subterrestrem, per montium siphones & æstuaria, in Zodiaco ad certum solis situm, ingentes halitus & vapores sale ammoniaco, sulphure, antimonio, & aliis ejusmodi naturæ pertinacis mineris repletos emittentem, qui in nubes coarctati, inque frigidam aëris regionem sublimati, vehementer moti accendantur, & deorsum maximo cum impetu & boatu detrusi, obvia quævis subruunt, corripunt, proferunt.

§. V.

Exhydriæ est ventus vehementissimus & impetuosissimus, cum imbribus aut grandinibus ruens & obvia quavis prosteruens. Causa sunt halitus à marinis immensæ profunditatis locis, & molis aquarum resolutione, qui per medium maris educi, & in sublime elevati, concurrentibus novis novisque halitibus acti & dilatati, ob flatulentam mobilitatem, horrendis ventorum conflictu & strage inferiora infestant.

§. VI.

Turbo seu Typho, describente Ampliss: Profess. Achrelio, est ventus immanis, violenter prorumpens, rapidâ vertigine rotans, vel aëra, quando conglomera ta atomi sapiunt in sese, durante pugna, resorta volvuntur in gyrum, sicque deorsum vibrata, navigia, vel dejiciunt, vel rapiunt, vel ipsos fluidus, quos inter se veluti arietat in orbem heliceum. hic horribilissimus ventus maximè exoritur in maribus istis, quibus sese immensa fluminum agmina insinuant.

§. VII.

Venti prodigiosi sunt, qui miraculoso cursu fiunt, & quorum naturales causas invenire & exponere in nostrâ potestate situm non

est; sæpè tam vehementes & impetuoſi exorti ſunt venti, qui ingenti ſuâ vi, vaſtiſſimas ſylvas proſternebant, ædificia evertebant, villas ſubruebant, mare ipſum extra ſuos limites, ve- luti in antiquam iſtam molem chaoticam, mox cuiturum protrudebant. De quibus exemplis ſatis multas temporum teſtes habemus. Exemplum in Gothia bello Scanico proximo antecedens per plurimi recenti memoriâ tenent, quomodo Zephyronotus prodigioſus, tempore Autumnali ſurrexit, turres excelfas proſternens, tecta domorum corrip- ens, ædium frontispicia divino cultui conſe- cratarum ſubrueus, Sylvas maximas dejici- ens; quarum ſtrages viatoribus magnam in- jecit remoram & obſtaculo fuit. In inſulâ Wiſingianâ, in quâ illuſtriſſimus Comes Pe- trus Brahe, beatæ memoriæ, ſatis amplum Theriotrophium, variis animalium generibus referum, poſſidebat, ferè per univerſum in- gentis altitudinis Arboreſ, & quaſi manu ſa- tas, quas omnes partibus auſtrali & occiden- tali proximiores hic Zephyronotus unâ nocte, vel perfregit, vel cum craſſiſſimis atque fir- miſſimis radicibus evulſit, quorundam tu- guriorum tecta, vel diſcerpſit, vel proſus ab- ſtulit.

MEMBRUM QUARTUM,

Flabrorum naturam causasque in lacu
Wettere paucissimis enodabit.

§. I.

Quemadmodum in Oceano, aliisque mari-
bus vehementer ruunt, diversa spiratio-
num genera; ita quoque in ipso Wettere, di-
versi reperiuntur flatus, nunc flant auræ,
nunc spirant venti, nunc ingentes ruunt pro-
cellæ: hic vehementiori flatu, & longioris
temporis intervallo spirationes suas exercent,
Auster, Zephyrus, & inter hos ruentes colla-
terales: immensam montium in australi & oc-
cidentalibus plagis molem, nec non amplissi-
mam paludum congeriem, Gothico idioma-
te, *Måse/ Lårr/* circa urbem Junecopiam ver-
sus ortum, meridiem & occasum spectantium,
est quibus ingentes halituum conglobationes,
vi Astrorum atque ignis subterrestris, elicitas,
& in altum sublimatas, horrendos, præcipue
sole, Virginem, Libram, Scorpionem, Sagit-
tarium, interdum ultimos Leonis & primos
Capricorni gradus penetrante, haud dunta-
xat ipsum lacum moventes, verum etiam ip-
sam Insulam Wisingianam undiquaque exe-
dentes, tempestates ciere, Scaturiginem.

B f.

foa-

fontem & causam esse putamus, quæ diutius propter exhalationum multitudinem spirant, at quod die in vesperam vergente, lacum & circumjacentia loca vehementius quatunt: dicimus causam esse, solem hos maximos halitus extenuantem, & in flatuosam resolventem materiam, ab australi & occidentali locis versus montium juga ab ortu sita, protrusam; nam perpetuis montium jugis, adinstar sideris corniculati, ad ortum & austrum hic lacus clauditur; quæ in OstroGothiæ parochia *Ödeshögh* juxta pagum *Swäm* exurgere incipiunt; quorum dorsa versus meridiem per aliquot milliariorum spatia, usque ad lacum *Teenhultasjö* in Smolandia, sic dictum, quem tanquam circulum ambiunt, spirituosam flatuum ex his materiam extractam, atq; in altum elevatam, versus horum montium latera agitaram, tantam procellarum vim & boatum, sine dubio, excitare credimus. Septentrionales venti maturino tempore usq; ad fervidissimum, acriori feruntur flatu, leniori, vesperscente Cælo, post solis Occasum, quàm sæpissimè silent: quod & satis sibi familiare habent & perspectum heic loci Nautæ; quum horribili suo boatu grassatur Boreas vel Zephyroboreas, prærolantur horas vespere-

spertinas, probè scientes, hosce, mōre con-
 sveto, vehementiam suam compressuros;
 quibus silentibus, alto se committunt, & feli-
 ci progressu navigationes suas conficiunt:
 exurgente vel Austro, vel Austro Zephyro,
 horis maturinis navigationes perficiunt, satis
 conscii, hos, Sole in occidente, vel austro
 existente, vehementiores & aciores vires
 suas exercituros; hi sæpè, vel undis obruunt,
 vel ad litora Scaphas eorum dilacerant; in
 ipsis, sua navigia circa littora in aquis stan-
 tia, ut in hisce Finlandiæ oris habere minus
 licet; Sed necesse est, ut ex aquis in solum &
 quidem procul ab ipsis littoribus Scaphas su-
 as, in domos eis destinatas, Sveticè *Bååthws*
 haud in undis ut hic mos est, sed in ipsa ter-
 ra ædificatas, trahant, sive portis claudant,
 sin minus, eas immanes fluctus eruunt; hæ
 immanes undæ, sæpè terræ appellentes velaq;
 contrahentes, lembos cum Nautis iætu Ocu-
 li, quasi deglutire svetæ, quod & factum est
 ante 12. Annos, vel quod excurrit, ad littus
 grennense, Tegellaba dictum, ubi numerum
 undecimum homines implentes, sua contra-
 hentes vela momento Oculi aquis suffocati
 sunt; quod & multoties circa reliqua littora
 à borealibus vestis fieri solet.

§. II.

Venti Septentrionales feruntur quidem vehementi flatu, non verò tamdiu ut australes & occidentales spirant, quod fieri arbitramur, partim ob montium in plaga boreali defectum; est quidem ingens Mons *Amberg* in *Ostrogothia* situs, in cujus summitate plus quam viginti octo templa apparent, sed non tantam exhalationum copiam tamq; diu durabilem, unà cum circumjacentibus palustribus locis evomere queat; ut isti *Smolandicis* & *WestroGothicis* oris vicini: partim propter retroactionem à lateribus montium prædictorum halituum factam, è qua sæpè acriores ex adverso ruentes exsurgunt. Ruunt, ut diximus, acrius, quam diutius boreales, præter *Euroboream* pluviolû, *Gothicè* *Öst Nordan* *våder* tempore æstivali, præprimis circa dies caniculares, interdum diutius, interdum brevius spirantem. Hunc fore ventum sequenti modo *Incolæ* animadvertunt; quum crassa & magna nebula è *Lacubus* *Örn* & *Bunn* exsurgit, quam *Ruricolæ* *Bundi* *Oxe* appellant, hac in lacum *Wetterem* latâ & in auras abeunte, ficcas præstolantur aliquot septimanas, si verò per montes *Grennenses* seu *Grennæberg* sic vocatos altum petiverit, absq; omni dubio,

tertio demum die, cum magnâ & diuturnâ pluviâ, & Euroborcâ, recurrit; quare hac se in sublime elevante, metas foeni, fruges in horrea, summo cum ardore & nisu convolvunt, præterlapso triduo nubem, magnam pluviam, imbrem atque Euroboream per aliquot Hebdomadaram spatia duratura, futura probè præscientes Georgicis inservientes; halitus vi stellarum è montibus prædictis, Lacubus, paludibus, & magnis circumcirca jacentibus vallibus elicitos, coarctatos, per intervallum speciem vallis ferè repræsentans inter Grænna & Röttleberg circa amnem Röttle-Åa/ horum montium juga distingvens, versus Wetterem agitados; si verò Rex astrorum hos, non exurgente pluvium flatuum copiâ, & hisce associante; extenuet & dissipet, efficit siccum tempus, sin minus, si conjungantur & in altum sublevantur, tum mox magis magisq; è Wettere exoriens & in ortum ruens ventus excrefcit, donec Lacuum, Paludum, Montium, & Maris Orientalis halitibus auctus, accedente peculiari astrorum positu, igneq; subterraneo cooperante, Euroboream exoriri, Causam esse arbitramur.

§. III.

Ventus hic ortivus, in Gothia sæpissimè pluviosus existit; undè adagium in Gothia exortum: *Östänwäder och Qwinnostråra / lyckas sällan vrhan wätta.* E mari orientali, & prænominatis locis udis & squalidis extractos secum vapores & exhalationes trahere; & hinc fieri pluviosum putamus.

§. IV.

Signa ventorum imminentium prognostica ab habitantibus ad Wetterem Lacum, observata serè sunt sequentia: Cum Insula Wisningiana & mons apud Ostro-Gothos *Ämbergh /* in lacu tanquam fluitare, vel per antes quasi positus, majoremque quam pro magnitudine speciem referre, ipseq; lacus veluti altior, si-ve Smolandis circa litora australia, si-ve VestroGothis, ad Occidentalis, vel ipsis Insulanis apparet, certissimum signum ventum horribilissimum, vel Zephyroboream, vel Boream à plaga boreali exoriri. Cum VestroGothis in portu *Heldaholm / Håstholmen* in OstroGothia quasi ad *Sydera* elevari apparet, postero die, & eodem serè tempore longè vehemētissimus Zephyroboreas insequitur, per quadriduum maxime mugitu ruens, tam subito desit.

desinit atque inceptit, si non quarto silet, usque ad nonum ruit. Quum autem mons ingens *Taberg* in *Smolandia* ultra *Junecopiam* versus meridiem multo majorem crassitiem & altitudinem representat, nec non reliqui montes, rupesque valde eminent; & crassa spuma adinstar facis *Cerevisiæ* recentis, juxta litora intra lapides & saxa fluitat, haud multo post exoritur ventus vehementissimus & maximus, non tantum australis, verum etiam Orientalis: hisce apparentibus, dicunt *Nautæ Gothici*: *Uu kommer stark storm/ emedan Dön/ Åmberg/ Hästholmen/ och Taberg Stötra/ och Siön synes så högh.* Interdum è *Nubeculis* supra lacum in aëre suspensis vehementissimus ventus, at brevi spirans excitatur, has videntes *Gothi* inquirunt. *Ufrån de Molnfläckerna så Wj en stark wäderfula.* Effluvia vaporosa & flatuosa ex aqua lacustri ejusque fundo & aliis locis exsurgencia, quorum immensa agmina fallunt visum, cooperantibus astris in certo situ constitutis, & igne subterrestri, acerrimas istas spirationes ciere, conjicimus.

Coronidis loco, in rationem venti in lucuossimo & nunquam satis deplorando *Aboæ* incendio, maximam partem urbis die 29. *Majj* *Anni* reparati orbis, quæ erat 1681, ipsa *Dom-*

minica Trinitatis, corripiente & in cineres redigente, tam subito exturgentis nobis inquirere placet; dicimus esse causam, immensam molem aquarum, ad extinguendum ignem, effusarum, ab ignis efficacia rarefactam, & in effluvia Spirituosa redactam; ad hæc accessit agitatio & protrusio aëris, quam ingens in sublime surgens flamma effecit, ne a vacuum relinqueretur, concurrebat aër protrusus, & magis magisque hunc excitavit. Hic pedem figimus, & dilucidiosem horum omnium expositionem à Subactioribus ingeniis expectamus.

Μόνω τῷ Θεῷ δόξα αἰῶνος!

Första werldzens rjdh/ rå mände hwar
 man söka/
 Med högsta hiertans lust/ sitt sinnes lius
 föröka/

En så owerigh man/ En så fatunnigh fants/
 Som icke älska rätt den Adla wifshes Crang/
 Sin slächte/ sit eget Rampn/ at synelia wäl oc jira/
 Och konst-Gudinnors Fests/ med hiertans alswar
 fjira; (full/

Men twere om nu/ ty wär/ fins heele werlden
 Med dem som natt och dag/ fast fjira efter Gulls
 Thee under är at se/ hur' de ate sammansanka
 All werld; såfänge Guds/ anläggia all sin tancka/
 All ord gå der på vth/ alt rahl det syfter dte:
 Med Jalen roopade / och bäär och bäär alt hjte/
 En gifwa de sig roo/sin Kropp til hwilan böäa/
 Men af såfänglia lust / sigh sågna och förnöja.
 Ach Uste Girigbwt / O arme Idiot,

Förmodlas är ditt wett/ eläckligh är din foth)
 Tu mjuker hjte och dte/ är doch släch inret minder
 In rüt/ försichrichtig/ flook/ med öpna ögon blinder/
 Ehuru som dit Gudi/ sig dagligh öka må/

Din Hierne brullat är / och lütes kan förstå/
 Swad bäärar sig när tu när lärde Wän fast många
 Til tungan och förständh/ är bunden som en Fänge/
 En godi/ en röda gull/ rå för righ swara kan/
 Tu rödnar/sitter bleck/ O släckars arme Wän!

En mindre lust en är som offra man förderfwer/
 Uthöser all des arf. meer ont än gote förwårfwer;
 Fw

Erw Venus medh sitt skraap af allom hon är
ndmbd/

Hoo henne saar i hand/ blir ofra lla klämbd:
Fast ofra sin Client förståndet hon beröfwer/
För wünschet geer bleck kind/ medh ängslan höge
bedröfwer/

I ställe för Respect, föracht hon stier in/
Så seer tu Afkogt Art förhindrer lyckan tin;
Derföre hoo som wil heel lyckelig här blifwa/
Medh Fröja wchi leet skal han sig aldrig gifwa/
En kärlecks bråna stoor/ mång lård gör til en
Gidck/

Ingiueter i hans sin/ nu frögd/ nu hierteskräck/
Ehoo af sådan Eld/ månd höffrigt blij upränder/
Hans bästa rådth thet är/ han trolig bödu upsänder/
Til höga himbla Gudh om wünsches Edla skatt/
At han den finna må til äbran blij upfatt.
Det har wår Candidat, i allan tindh betrakta/
I blomstrand yngdoms ähr/ och Wäisdommens
höge achta/

Thet eder til beswär/ och mödo förra war/
Sij nu i där wthaf/ den största fögnan haar.
Du Afwunds arga Tand/ som intet lida gitter/
Den ädla Wünsches dygd/ ehuru hon är bitter
Hon måste twungen nu Her Candidatens Zidh
Des lärdom och förstånd/ bepröfa allan tindh.
Jagh snöskar tit itt sluch/ at I må blifwa lönter/
Som I ha' bäst förtient/ af Pallas merkli kröner
Guds Rampn til ähra stoor Ehr sielf til höge
beröm/ (glöm.

Kar wäl min goda Wän/ wår wänskap en för-
ANDREAS E. HÅG.